

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA

MARIBOR

DIPLOMSKO DELO

Produkcija Društva za pomoč Zemlji
v studiu in na terenu

Kandidat: Marjan Vincetič

Vrsta študija: Študent izrednega študija

Številka indeksa: 11190170110

Študijski program: Medijska produkcija

Mentorica: mag. Irena Bedrač

Maribor, 2015

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisani Marjan Vincetič, z vpisno št. 11190170110, sem avtor diplomskega dela z naslovom Video produkcija Društva za pomoč Zemlji v virtualnem video studiu, ki sem ga napisal pod mentorstvom mag. Irene Bedrač.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predložena projektna naloga izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne kaznivo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/2013), prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, maj 2015

Podpis študenta:

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem predavateljem, predvsem pa mag. Ireni Bedrač za vso potrpežljivost in pomoč. Zahvaljujem se tudi osebju in vodstvu šole, da so bili zmeraj na razpolago, ko je bilo to potrebno. Predvsem pa se zahvaljujem za korekten odnos in prijaznost.

Vesel sem, da sem študij medijske produkcije opravil na Akademii.

POVZETEK

Video je danes razširjena oblika medijskega sporočanja in je v porastu. Spletni portali z video vsebinami, kot so Youtube, Vimeo in drugi, rastejo kot gobe po dežju. Tehnika je v zadnjih letih na tem področju tako napredovala, da je posneti video postalo zelo preprosto in poceni.

Tako se vse več posameznikov, interesnih skupin in organizacij odloča, da bodo javnost nagovarjali s pomočjo video vsebin. Ena takšnih organizacij je tudi Društvo za pomoč Zemlji. Video filmi so postali njihovo sredstvo za informiranje in osveščanje javnosti.

Pa vendar, če želimo posneti kvalitetno video oddajo, ki bo tehnično in vsebinsko primerna za javno predvajanje, je zgolj dobra kamera premalo. Hitro ugotovimo, da za kvalitetne posnetke potrebujemo vsaj še stojalo, kvalitetno osvetlitev, za ustrezno dinamiko kadriranja vsaj dve ali tri kamere, kar posledično pomeni še mešalno mizo, kup kablov, pa še in še. Da ne govorimo o zvoku, ki mora biti kvaliteten, kar pomeni spet veliko opreme in znanja.

Zato sem v tem diplomskem delu na primeru in skozi analizo ene oddaje, ki združuje studijsko in terensko produkcijo, raziskal možnosti, kako profesionalno opremiti video studio z minimalnimi finančnimi sredstvi. Seveda na način, da je izhodna kvaliteta oddaj optimalna. Pri tem sem si pomagal tudi s sodobnimi programskimi rešitvami.

Ključne besede: video produkcija, film, studio, televizija, društvo

ABSTRACT

Production of Društvo za pomoč zemlji in the studio and on location

Nowadays, video is a widespread form of media communication and is on the rise. Web portals with video content such as Youtube, Vimeo, and others are springing up like mushrooms after the rain. The technique in this area has progressed so much in recent years that recording a video has become very easy and cheap .

Thus, more and more individuals, interest groups, and organizations decided to adress the public by means of video content. One such organization is the Društvo za pomoč Zemlji. Video films have become their means for informing and raising public awareness. But if we want to record a first-rate broadcast, which is to be technically and substantially appropriate for public viewing, a good camera is not enough. We quickly see the need of at least a stand, good lighting, framing of at least two or three cameras for proper dynamics, which in turn means having to have a mixing console, a bunch of cables, and much more. Not to mention the sound, which must be of high-quality, which again requires a lot of equipment and knowledge.

Therefore, in this thesis I have explored the possibilities of how to equip a professional video studio with minimal financial resources in the case and through the analysis of a program, which combines studio and field production. Of course this was done in such a way that the output quality broadcasts is optimal. In doing so, I also helped myself by using modern software solutions.

Keywords: video production, film, studio, television, Society

KAZALO VSEBINE

SLIKOVNO KAZALO	4
1 UVOD.....	8
1.1 Opredelitev diplomskega dela	8
1.2 Namen in cilji naloge.....	8
1.3 Predpostavke.....	9
1.4 Predvidene metode raziskovanja	9
2 DRUŠTVENA VIDEO PRODUKCIJA.....	10
2.1 Kaj je društvena video produkcija	10
2.2 Načini in oblike video produkcije v društvu	10
2.3 Namen, cilji in ciljna publika	13
3 MOŽNOSTI NOVIH TEHNOLOGIJ.....	14
3.1 O studijskih možnostih	14
3.2 Problem SD - HD	16
3.3 Primerjava virtualne in fizične opreme	17
3.4 Specifike pri delu z virtualno opremo	20
4 ORGANIZACIJA PRODUKCIJE ODDAJE »KAKO JE MOGOČE«.....	25
4.1 Opis oddaje.....	25
4.2 Organizacija produkcije.....	25
4.2.1 Izbira primernih projektov.....	25
4.2.2 Načrtovanje in organiziranje video produkcije	26
4.2.3 Produkcijski proces	28
5 VIDEO STUDIO – REŽIJA.....	37
5.1 Režija med TV oddajo.....	37
5.2 Programi in oprema pri delu.....	37

5.3	Delo na terenu.....	39
6	ANALIZA	41
6.1	Kako izboljšati produkcijo oddaj kljub nizkemu proračunu	41
6.2	Analiza raziskave.....	42
7	ZAKLJUČEK	43
8	LITERATURA IN VIRI.....	44
8.1	Literatura:	44
8.2	Internetni viri:	44

SLIKOVNO KAZALO

Slika 1:	Terenski vložek v oddaji »kako je mogoče«: prizor iz predavanja.....	11
Slika 2:	Prizor iz oddaje »kako je mogoče« z voditeljico in gostom	12
Slika 3:	Namizje programa za montažo videa adobe premiere pro	14
Slika 4:	Studio s 3 kamerami.....	15
Slika 5:	Montaža s pomočjo multi kamera – monitorja v programu adobe premiere pro ...	16
Slika 6:	Namizje virtualne mešalne mize na zaslonu	18
Slika 7:	Upravljanje z avdio in video mešalno mizo	19
Slika 8:	Gost in voditeljica iz oddaje »kako je mogoče« v preprostem studiu.....	20
Slika 9:	Nameščanje mikrofонов	21
Slika 10:	Okna na mešalni mizi lahko poljubno predstavljamo	22
Slika 11:	Diagram povezav kamer z mešalno mizo	23
Slika 12:	Detajl iz namizja mešalne mize.....	24

Slika 13: Gantogram produkcije oddaje »kako je mogoče«.....	27
Slika 14: Priprava scene za pogovorno oddajo »kako je mogoče«	29
Slika 15: Doma narejen svetlobni pano.....	30
Slika 16: Upravljanje z avdio mešalno mizo	31
Slika 17: Make up pred nastopom	32
Slika 18: Shema postavitve kamer glede na razporeditev v studiu	32
Slika 19: Kamerman	33
Slika 20: Okno iz režije v studio	35
Slika 21: Časovni plan in realizacija izvedbe oddaje kako je mogoče.....	35

1 UVOD

1.1 *Opredelitev diplomskega dela*

Splošno znano je, da je video produkcija draga. Če odmislimo finančne stroške, ki so posledica dela, katerega opravlja več ljudi, pogosto tudi na več lokacijah, je tu še tehnični del. Za to, da uspešno in na dovolj visokem nivoju kvalitete izpeljemo izdelavo na primer televizijske oddaje, potrebujemo veliko tehničnih pripomočkov. Kamere, stojala, luči, mešalne mize in monitorji, da o kablilih in najrazličnejših drobnih pripomočkih, recimo mikrofoni, sploh ne govorimo.

Zato pa je pravi izziv raziskati in tudi vzpostaviti sistem produkcije oddaj, z omejenimi finančnimi sredstvi, kar smo storili v tem diplomskem delu.

Poudarek raziskave bo na tem, kako opremiti video snemalni studio s pomočjo najnovejših tehnologij, ki namesto klasične, fizične opreme, ponujajo programske rešitve. Z moderno virtualno video opremo si lahko omislimo sodoben video studio že za nekaj tisoč EUR. Lahko malo boljši prenosni računalnik, opremljen s sodobnimi programskimi orodji, nadomesti velike in drage avdio in video mešalne mize, monitorje in drugo drago opremo, ki sicer napolnjuje video studie?

Postavitev studia bomo spremljali skozi pripravo televizijske oddaje z naslovom »Kako je mogoče«, ki je značilna za našo društveno produkcijo, kakor mi to imenujemo. To so pretežno pogovorne oddaje, okrogle mize, na primer gostovanje strokovnjaka iz določenega strokovnega področja v studiu. Neprofitna organizacija z manjšim proračunom, lahko na tak način prav tako izvede kvalitetno produkcijo televizijskih oddaj na način, da so produkcijski stroški majhni.

1.2 *Namen in cilji naloge*

Namen tega diplomskega dela je ne samo raziskati, da je vzpostavitev nizko proračunskega televizijskega studia možna, ampak ta projekt tudi v praksi realizirati. Tako tehnično, kakor tudi organizacijsko.

Cilj diplomskega dela je produkcija kvalitetnih nizko proračunskih televizijskih oddaj, ki pa bodo tako kvalitetne, da se bodo lahko predvajale na vseh televizijskih medijih.

1.3 Predpostavke

Pri sestavi diplomske naloge bom upošteval predvsem izkušnje, ki sem si jih pridobil pri lastnem raziskovanju možnosti za opremo »virtualnega« studia in pri organizaciji in vodenju produkcije televizijskih oddaj. Uporabil bom tudi pridobljena nova znanja v obdobju študija Medijske produkcije.

V diplomskem delu bom skušal tudi ugotoviti, kako produkcijo takšnih televizijskih oddaj še izboljšati in dvigniti na višji kvalitativni nivo.

1.4 Predvidene metode raziskovanja

Ker gre za raziskavo in konkretno vzpostavitev sistema za produkcijo oddaj v našem društvu, bom pisal pretežno iz lastnih virov, podatke pa bom zbiral tudi s pomočjo spletnih virov in učbenikov, ter iz domače in tuje strokovne literature.

2 DRUŠTVENA VIDEO PRODUKCIJA

Društvo za pomoč Zemlji je nevladna, neprofitna organizacija, ki si prizadeva za preprečitev izumiranja živalskih in rastlinskih vrst, za smotrno izrabo virov in trajnostni razvoj. Kot sredstvo za osveščanje in informiranje javnosti uporablja televizijski medij. Televizijske oddaje in njihov način produkcije smo poimenovali društvena video produkcija.

2.1 Kaj je društvena video produkcija

Pod tem imenom si predstavljamo določen način izvedbe in obliko oddaj. Glavna značilnost oziroma razlika med produkcijo v društvu in klasično produkcijo, torej produkcijo v profesionalnih studiih, televizijskih hišah ali filmskih studiih, so omejena sredstva in osebje.

Kako optimalno opremiti televizijski studio, torej z minimalnim finančnim vložkom in da je izhodna kvaliteta tako dobra, da je primerna za predvajanje tudi na zahtevnejših televizijah, je predmet raziskave v tem diplomskem delu. Hkrati je omejitev tudi osebje, saj praviloma video produkcijo izvajamo s prostovoljnim delom. Torej je tudi oblika in način dela v društvu specifična. Produkcija je zastavljena na način, da ni veliko scenskih in organizacijskih sprememb, ki bi povzročale dodatno delo in stroške.

Z video produkcijo smo v društvu pričeli pred tremi leti. Začetki so bili skromni: zgolj 1 kamera, s katero smo posneli dogodek, ki smo ga organizirali. V nadaljevanju smo razvili različne oblike produkcije, primerne za potrebe društva. To so bili najprej posnetki dogodkov in prireditev našega društva. Nadaljevali smo s posnetki predavanj in z intervjuji, z razvojem studia pa z oddajami, kot so pogovor z zanimivimi gosti v studiu in soočenji.

2.2 Načini in oblike video produkcije v društvu

Pravo vprašanje je torej, kakšne oddaje želimo ustvarjati. Osnovni motiv torej imamo: osveščanje javnosti s ciljem, da se preko ravnanja ljudi izboljša odnos do okolja in se posledično stanje popravi. Za to pa je seveda potrebno, da ljudem nazorno pokažemo, kaj

ni v redu in zakaj ne, ter tudi alternativo, kako bi se dalo, morda z minimalno spremembo v našem vsakodnevem ravnanju, stvari bistveno izboljšati.

In za to se nam je v društvu zdela daleč najboljša možnost informiranja in osveščanja javnosti s pomočjo filma. Kajti, če drži, da lahko slika pove več kot tisoč besed, potem film pove še toliko več.

Prve oddaje so bile bolj ali manj terenske: dve kameri, posnet dogodek in nastala je reportaža ali posnetek predavanja. Na sliki 1 lahko vidimo tipičen prizor iz naše oddaje, posnete na terenu. Uporabili smo ga kot vložek iz terena v oddaji »Kako je mogoče«.

Slika 1: Terenski vložek v oddaji »Kako je mogoče«: prizor iz predavanja

Vir: Lasten

S časom se je pojavila potreba po predstavljanju ljudi in njihovih strokovnih znanj, za kar pa potrebujemo studio. Torej nek osnovni prostor za sceno, kjer poteka intervju, pogovor ali predstavitev, morda celo predavanje. Zraven tega pa še prostor za režijo, montažo, avdio sobo, garderobo, skladišče in vso potrebno opremo.

Studijske oddaje imajo spet svoje značilnosti in drugačen potek dela kot terenske oddaje. Na sliki 2 vidimo prizor iz ene od takšnih pogovornih oddaj, kjer se moderatorka pogovarja s strokovnjakom s področja prehrane.

Slika 2: Prizor iz oddaje »Kako je mogoče« z voditeljico in gostom
Vir: Lasten

Vrste oddaj, kakršne izhajajo iz potreb društva in njegovega delovanja in kakšne bi tudi želeli proizvajati, bi lahko strnili v naslednje opise oddaj:

- Zanimivi gosti
- Intervju
- Soočenje
- Predavanja

Zanimivi gosti: v studiu gostimo gosta, strokovnjaka iz nekega področja ali nekoga, ki je na nekem področju nekaj ukrenil, dosegel, storil. S pomočjo novinarke, ki vodi in usmerja pogovor, gledalcem opiše problem, jih seznani z dejstvi, najnovejšimi znanstvenimi spoznanji in rešitvami, gledalce pozove k ukrepanju in podobno.

Intervju: Podobno, gostimo gosta, ki je znan javnosti, ki je na nekem področju nekaj dosegel, ukrenil, ali je v funkciji ko bi moral, pa ni ... in novinarka mu postavlja ustrezna vprašanja, da lahko gledalci dobijo informacije o neki aktualni temi.

Soočenje: Tudi strokovnjaki ali ljudje na odgovornih položajih si niso zmeraj edini, kaj bi bilo najbolje, vsak zagovarja svoje stališče. Takšno soočenje pred kamero lahko da gledalcem vpogled v bistvo problema.

Predavanja: V studiu pa lahko izvedemo in posnamemo tudi predavanje strokovnjaka ali nekoga, ki je na kakšnem področju uvedel dobro prakso in predava o njej. Tukaj je potem še možnost vprašanj iz publike (studio je zasnovan tudi kot dvorana).

To so oblike oddaj, kakršne smo si zamislili kot studijske. Seveda pa so možne tudi kombinacije. Prav gotovo pa v interesu društva ni snemanje igranih filmov, resničnostnih oddaj, poročil (vsaj ne klasičnih, kot jih poznamo iz ostalih televizij) in podobno. Oddaje bodo sporočilne, takšne, ki bodo gledalcem sporočile to, kar želimo kot društvo predstaviti javnosti.

2.3 *Namen, cilji in ciljna publika*

Društvo za pomoč Zemlji izvaja video produkcijo za potrebe predstavitve svoje dejavnosti, to je dejavnosti s področja ekologije, varovanja okolja in trajnostnega razvoja. Cilj izdelave video filmov je osveščanje javnosti in izdelava video spotov ter reklam za potrebe svojih sponzorjev. To je oblika promocije, ki jo je društvo izbralo kot najbolj ustrezno obliko predstavitve svojih dejavnosti javnosti.

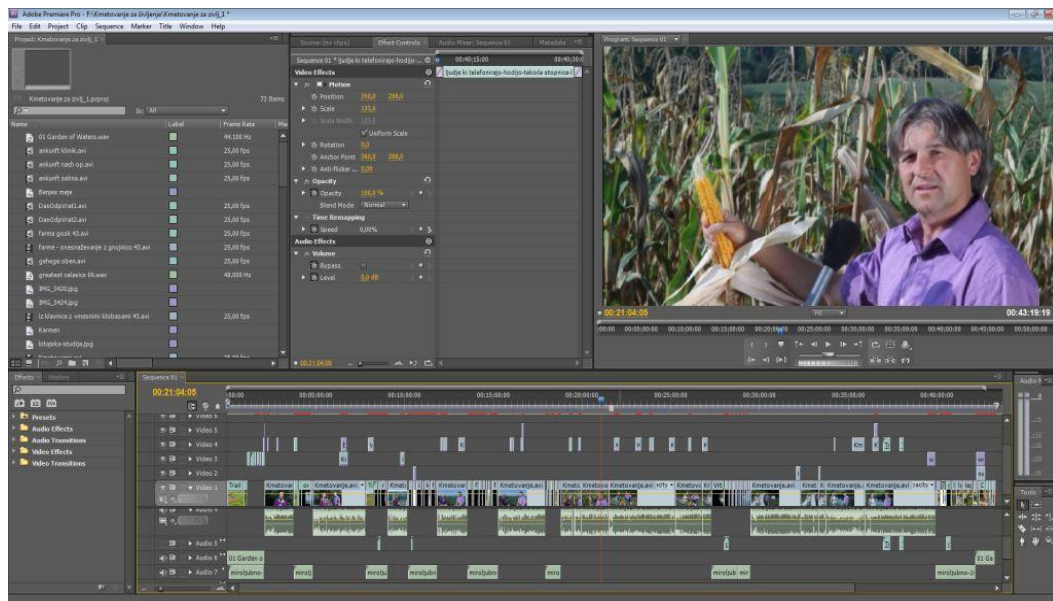
Društvo želi namreč zaradi specifičnih vsebin nagovoriti najširšo javnost, predvsem pa populacijo od 16 let naprej. Onesnaževanje okolja, pretirana izraba virov, izumiranje živalskih in rastlinskih vrst so namreč problematike, ki se tičejo vseh nas. Predvsem je pa pomembno to, da lahko vsi vplivamo na razvoj oz. rešitev problematike s spremembo svojih navad in načina mišljenja.

3 MOŽNOSTI NOVIH TEHNOLOGIJ

Kot že uvodoma omenjeno, je bliskovit razvoj tehnike omogočil, da je danes kamera, s katero lahko posnamemo kvalitetno sliko, dostopna praktično vsakomur. Enako velja za sestavljanje filmskih posnetkov v celoto, torej urejanje filma. Ni še dolgo tega, ko so film snemali na trak in nato ročno rezali oz. lepili trak skupaj, da so dobili pravilno zaporedje dogodkov. Danes so kamere praviloma digitalne in za urejanje obstajajo računalniški programi. Nekateri so celo prosto dostopni.

3.1 O studijskih možnostih

Za urejanje in montažo je danes torej že skoraj samo po sebi umevno, da se uporabljajo računalniški programi. Nekateri so tudi brezplačni, a se v profesionalnih studiih uporabljajo v glavnem plačljivi programi za montažo in urejanje videa, kot na primer Adobe premiere pro, Edius ali drugi.

Slika 3: Namizje programa za montažo videa Adobe premiere pro

Vir: Lasten

A zgolj kamere za zajem slike in program za urejanje videa za resno delo niso dovolj. Če bi snemali zgolj z eno kamero, potem da. A vsak, ki se je kdaj resno lotil snemanja oddaje

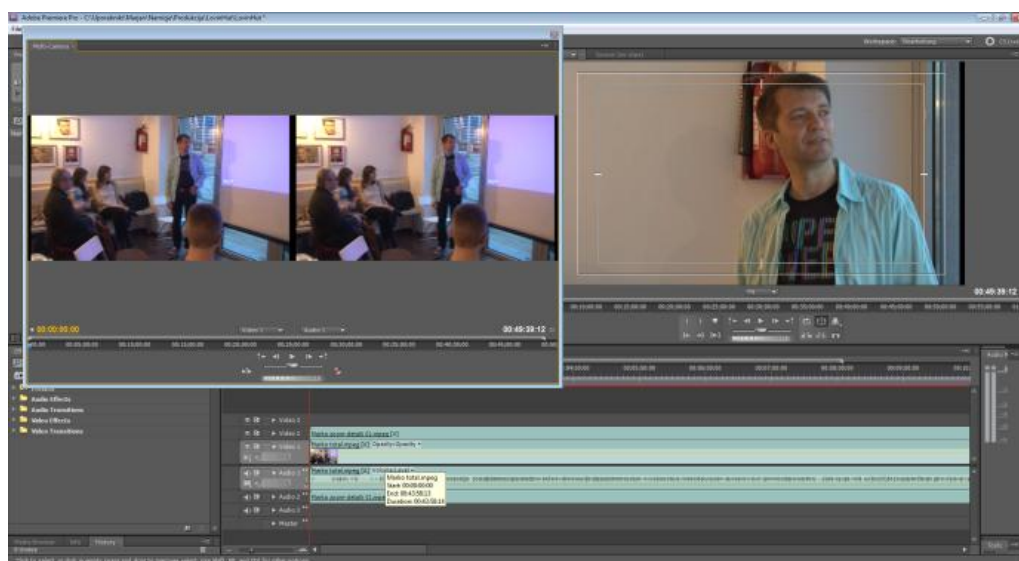
ve, da potrebujemo za dobro dinamiko kadriranja več kamer, ki hkrati zajemajo sliko iz različnih pozicij. To pa bi bilo potem zelo zamudno delo, če bi pri montaži filma uporabljali posnetke treh kamer. Najprej je potrebno ves video material pregledati, ga v grobem pravilno zložiti skupaj in časovno sinhronizirati vse delčke iz vseh treh kamer. Zelo zamudno. Nato šele se prične urejanje video posnetkov. V grobem izrezati dele, ki jih ne bomo uporabili in odločitve, kateri del bomo uporabili iz katere kamere. Katera kamera je imela boljši posnetek tega prizora?

Slika 4: Studio s 3 kamerami

Vir: Lasten

Saj smo si pomagali s tehniko, Adobe premiere ima funkcijo »multi kamera monitor«. Lahko gledamo vse tri posnetke, od vseh kamer hkrati in se odločimo. Tak način nekoliko olajša delo, a še zmeraj je urejanje videa na tak način zelo zamudno, kajti večina naštetega dela še zmeraj ostane. Sploh pa je potrebno pri takšnem načinu dela video material najprej presneti iz kamere na računalnik – kar pri delu z mešalno mizo odpade. Če kamere snemajo še na DV kasete, je pa to delo sploh zamudno. Nekoliko hitreje gre, če kamera omogoča snemanje na disk ali kartico.

Slika 5: Montaža s pomočjo multi kamera – monitorja v programu Adobe premiere pro
Vir: Lasten

Vse to delo čudovito in hitro opravijo mešalne mize. So vmesnik med kamero in računalnikom. V mešalno mizo speljemo vse tri (ali več) zajetih video posnetkov in v realnem času odločamo, posnetek od katere kamere bomo uporabili. Tako dobimo v računalnik le en posnetek in montaža je bistveno lažja in manj zamudna. Pravzaprav ostane le še to, da morebiti video malo popravimo, kaj porežemo, dodamo glasbo in grafiko, uvodno in zaključno špico in podobno.

Podobno kot za video, v režiji uporabljamo posebej tudi avdio mešalne mize.

3.2 Problem SD - HD

Že pri načrtovanju opreme studia pa se nam je veliko krat ustavilo, saj si nismo znali odgovoriti na vsa vprašanja, potrebna za pričetek izdelave načrta za postavitev in nabavo opreme. Prvo takšno vprašanje je bilo, ali bomo video studio opremili za SD snemanje ali za HD. Potrebno se je odločiti za eno ali drugo varianto, ker je za oba modela potrebna različna oprema. Torej eno ali drugo. Seveda smo bili vsi načelno takoj za HD, saj je to trend, mnogi opuščajo SD in prehajajo na HD.

A v praksi stvar ni bila tako preprosta. Prva ovira je bila ta, da imamo dve kameri v SD in samo eno v HD. Če kupimo mešalno mizo za HD, teh dveh kamer ne moremo uporabiti. Druga ovira so bile finance. Oprema studia v HD bi stala veliko, vsekakor več, kakor dopušča naš društveni proračun. Če pa za enkrat opremimo studio v SD, pa je to denar vržen stran, ko bi ga želeli preoblikovati v HD, kar bomo nekoč prav gotovo naredili.

Tretja ovira je bil prostor. Če bi se odločili za SD sploh, bi potrebovali zraven mešalne video in avdio mize še kup monitorjev, za vsako kamero enega. Nekako smo planirali in imeli prostor za studio, kjer bi potekalo snemanje, nismo pa planirali in tudi obstoječi prostor ne dopušča, da bi veliko prostora zavzela režija.

Zamisel o tem, da bi uredili studio v HD tehniki smo opustili že v kratkem času, ko smo zbrali nekaj cen. Samo mešalna miza, če govorimo o novi, bi v SD tehniki stala nekaj tisočakov, HD pa kar preko deset tisoč. Najcenejša rabljena SD mešalna miza, kar smo jo našli na »Bolhi« in bi sicer ustrezala, je stala 700 EUR. S situacijo sploh nismo bili zadovoljni.

3.3 Primerjava virtualne in fizične opreme

Torej se je izkazalo, da je oprema režije zelo draga, vsaj za naš društveni proračun predraga in zavzame veliko prostora.

Pa smo dobili namig, da obstajajo tudi tako imenovane virtualne mešalne mize. Torej namesto fizične mešalne mize zgolj računalniški program, kjer na zaslonu z miško ali tipkami upravljamo z videom, kakor bi to počeli na fizični mešalni mizi. Ker je bila cena v primerjavi s »pravimi« mešalnimi mizami smešno nizka, nam je bila zamisel takoj všeč.

Kar smo naredili najprej je bilo seveda to, da smo po dolgem in počez prečesali internetna mesta, kjer bi lahko našli kaj takega.

Našli smo le izdelek podjetja Avtake iz Danske. Program se nam je zdel dober, preizkusili smo 30 dnevno različico in se odločili za nakup 4 kanalne virtualne video mize za 180 EUR.

Pred tem smo se še pozanimali pri strokovnjakih, tehnikih iz različnih televizijskih hiš, s katerimi smo v kontaktu. Zanimivo, njihov odziv ni bil tak, da bi nas k temu opogumil. V

glavnem vsi po vrsti niso marali virtualnih komponent, raje imajo takšno, ki jo lahko konkretno primejo in prestavijo gumb. To je bil pa v glavnem tudi edini argument proti.

Nas pa to ni oviralo – morda tudi zato, ker nismo bili obremenjeni s predstavo o tem, kakšna mora biti »prava« mešalka.

Slika 6: Namizje virtualne mešalne mize na zaslonu

Vir: www.avtaka.com

V preizkusnem obdobju smo preizkusili delovanje virtualne mešalne mize in kupili še avdio mešalno mizo. Le-to smo pa kupili »fizično« in ne virtualno. Razlog je v razmeroma nizkih cenah profesionalnih mešalnih miz. Izbrali smo 8 kanalno mešalno mizo znamke Yamaha, za katero smo brez dodatkov za efekte odšteli 250 EUR. Sicer je ponudba virtualnih avdio mešalnih miz veliko večja kot ponudba virtualnih video mešalnih miz.

Slika 6 prikazuje delo v režiji. Tehnik ki med snemanjem oddaje ureja video, upravlja tako z avdio mešalno mizo ki je »fizična«, hkrati pa še z video mešalno mizo, ki je »virtualna«, torej je le program, s katerim upravljamo s pomočjo tipkovnice ali miške na zaslonu računalnika.

Slika 7: Upravljanje z avdio in video mešalno mizo

Vir: Lasten

Tako smo naredili delujoč video studio za SD snemanje z režijo, z minimalnimi sredstvi. Če prištejemo še kable, nas je vse skupaj stalo okoli 500 EUR. Seveda smo kamere, računalnik, mikrofone in luči imeli že prej.

V kratkem želimo še opremiti vzporedni sistem za HD snemanje. Potrebujemo le nov program, podoben temu, a za HD in ustrezno računalniško kartico. Ker nam zadostuje snemalni studio z do 4 kamerami, nas bo ta sistem stal dodatno še okoli 700 EUR.

Naslednji korak je nakup kvalitetnega prenosnega računalnika. Razlog je v tem, da lahko kartice in programsko opremo namestimo na prenosni računalnik – in imamo prenosni studio. Neke vrste reportažni avtomobil.

Sedaj je bilo vse nared za snemanje prve oddaje. Najprej smo naredili generalko. Ker smo bili zadovoljni in se ni pojavila kakšna večja težava, smo pričeli s pripravami na snemanje prve oddaje v virtualnem načinu.

3.4 Specifike pri delu z virtualno opremo

Odločili smo se posneti pol urno pogovorno oddajo z gostom – strokovnjakom in voditeljico oddaje. To je tip oddaje, ki je v naši društveni produkciji najbolj pogost, zato smo se odločili virtualno mešalno mizo preizkusiti ravno s takšno oddajo. Uredili smo preprost studio - sceno, postavili luči in tri kamere.

Slika 8: Gost in voditeljica iz oddaje »Kako je mogoče« v preprostem studiu

Vir: Lasten

Gostu in voditeljici smo namestili kravatne mikrofone in jih prek avdio mešalne mize speljali v kamero, kamere pa s kabli v mešalno mizo, oziroma v računalnik.

Slika 9: Nameščanje mikrofонов

Vir: Lasten

Velika prednost virtualne mešalne mize se nam je zdela poraba prostora. Na zaslonu so bili vsi gumbi in okna s prikazom zajema slike posameznih kamer, ter glavno okno s trenutno izbrano sliko. Nikjer nobenih dodatnih monitorjev ali drugih »škatel«.

Ugodno se nam je zdelo, da si lahko okna s slikami kamer poljubno predstavljamo na zaslonu. Okna lahko tudi pomanjšamo, nastavljamo različne velikosti ali zapremo, odvisno od števila kamer. Enako se lahko poljubno predstavljajo orodne vrstice in gumbi. Tako si lahko vsak poljubno uredi delovni prostor.

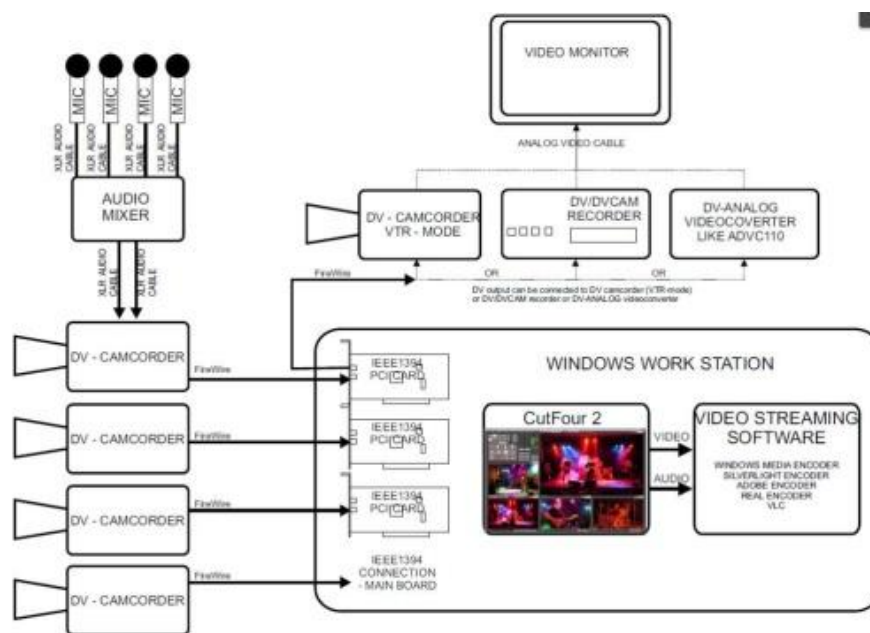
Slika 10: Okna na mešalni mizi lahko poljubno prestavljamo

Vir: Lasten

Menjavanje kamer in druge funkcije se lahko upravlja s pomočjo miške ali s tipkovnico, kakor je komur lažje.

Presenečeni smo bili, koliko dodatnih funkcij ponuja program. Od urejanja in korekcije barv, funkcij za dodajanje grafik, celo »slow motion« funkcijo premore. Pri fizični izvedbi mešalne mize potrebujete za to funkcijo dodatno aparatur, ki sploh ni poceni.

Nad novo pridobitvijo smo bili navdušeni, oddajo smo posneli brez težav. Verjamemo, da imajo profesionalci raje fizične mešalne mize, ki so ustrezno velike in pregledne, ter se upravljajo z roko. A za majhen studio, kot je studio našega društva, je virtualna mešalna miza prava rešitev. Kar je najpomembneje pa je seveda to, da v izhodni kvaliteti slike ni razlike.

Slika 11: Diagram povezav kamer z mešalno mizo
Vir: www.avtake.com

Profesionalci sicer vedo, da ima takšna, poceni virtualna mešalna miza tudi pomanjkljivosti, saj profesionalne mize ne stanejo deset tisoč ali več evrov kar brez razloga. Predvsem so razlike v podrobnostih. Recimo, pri rezu oziroma menjavi slike iz ene kamere v drugo, pride do zamika – rez ni točno tam, kjer si določil s pritiskom na gumb, ampak kakšen delček sekunde kasneje. To je lahko seveda v določenih primerih pomembno. Za naše potrebe, za potrebe produkcije oddaj našega društva smo presodili, da takšne in podobne malenkosti niso bistvenega pomena. Že res, da se amaterji od profesionalcev ločijo po detajlih, a naša presoja je bila, da bomo lahko tudi s takšno mešalno mizo naredili zadovoljivo dobro montažo oz. urejanje filma.

Slika 12: Detajl iz namizja mešalne mize

Vir: www.avtake.com

Zanimivo je, v kakšnih podrobnostih »virtualne« mešalne mize imitirajo »prave«, fizične mešalke. Na zgornji sliki vidimo primer, detajl iz namizja mešalne mize. Okno za menjavanje slik popolnoma imitira fizično mešalno mizo celo v sliki drsnega gumba. Z drsnim gumbom na fizični mešalni mizi (na zgornji sliki gumb na skrajni desni strani) z roko počasi in z občutkom premaknemo iz enega konca na drugega in s tem omogočimo počasen prehod iz ene slike v drugo. Predhodno izberemo seveda tako imenovani »efekt«, oziroma način prehoda ene slike v drugo.

Na virtualni mešalni mizi seveda ne moremo z roko premakniti vzvoda, a ga lahko »premaknemo« z miško.

Tudi gumbi s številkami, ki ponazarjajo številko kamere oziroma vhodne slike iz nje, so enaki kot pri fizični mešalni mizi. Da je podobnost še večja, se na virtualni mešalni mizi celo imitira to, da se prižge lučka, ki osvetli tisti gumb, ki sproži vklop trenutno aktivne kamere oziroma vhodne slike.

4 ORGANIZACIJA PRODUKCIJE ODDAJE »KAKO JE MOGOČE«

4.1 Opis oddaje

Televizijska oddaja z naslovom »Kako je mogoče« je kombinacija studijske in terenske oddaje. Je pogovorna oddaja voditeljice, članice društva, s strokovnjakom za zdravo prehrano. Osnovni element oddaje je pogovor z gostom v studiu, s terenskimi vložki, ki prikazujejo praktično delovanje in aktivnosti gosta.

Elementi tega diplomskega dela so prikazani skozi produkcijo te oddaje. Zaradi načina studijskega dela, je produkcija oddaje v studijskem delu potekala skoraj v živo – snemanje in montaža oddaje sta tekla v realnem času.

4.2 Organizacija produkcije

4.2.1 Izbira primernih projektov

Preden smo se lotili načrtovanja studia za snemanje oddaj, smo seveda morali narediti dobro analizo stanja in tega, kar hočemo in kaj želimo.

Video studio je pričel nastajati iz dejanske potrebe. Kot posledica našega razvoja v produkciji televizijskih oddaj.

Na osnovi svojih trenutnih produkcijskih zmožnosti in tega, kar želimo, smo se odločili, da bomo preusmerili več pozornosti k produkciji studijskih oddaj. In to kljub temu da so manj gledljive, ker ni toliko dinamike in gledalci ne gledajo tako radi pogovornih oddaj. Ta primanjkljaj bomo kompenzirali s tem, da bomo vedno kadar bomo delali na kakšnem projektu, to tudi posneli, tako, da bomo imeli vedno dovolj materiala iz terena za »pokrivanje«. Na tak način tudi pogovorna oddaja ne bo tako dolgačasna, ampak razgibana.

Tako so postale naša prioriteta pogovorne oddaje, kot so na primer okrogle mize, soočenja, gostovanje kakšnega strokovnjaka iz določenega področja v studiu in podobno. Temu primerno smo priredili tako opremo studia, kakor tudi organizacijo produkcije.

4.2.2 Načrtovanje in organiziranje video produkcije

Tudi če govorimo o produkciji video oddaj v društvu, je potrebna dobra organizacija. Za društveno produkcijo veljajo enaka ali podobna pravila, kot za vsako drugo podjetje.

Ena od značilnosti društvene produkcije je sicer oblika dela. Ta temelji na prostovoljnem delu. V društvu praviloma nimamo zaposlenih. Večino dela opravimo prostovoljno, v svojem prostem času. Koliko je to – sploh finančno – ugodno, je pa veliko težje organizacijsko uskladiti delo, sploh takšno, ki zahteva več ljudi ob istem času na istem mestu. Vsekakor pa osnove organizacije veljajo tudi za nas kot društvo, saj »je organizacija sociokulturni sistem, v cilj usmerjena skupina ljudi oz. na delitvi dela temelječ kolektiv, ki ima enake funkcionalne cilje in različne socialne interese.« (Bedrač, Rasiewicz, 2009, 5).

Že v osnovi smo si morali kot skupina narediti strategijo razvoja, plan. Kaj želimo kot društvo doseči in na kak način. V strategiji razvoja društva je načrt, da bo naš način osveščanja in informiranja javnosti produkcija video oddaj. Kako to doseči pa je stvar ustvarjalnosti in kreativnosti. »Ustvarjalnost pomeni preseganje že ustvarjenega. Kaže se v zmožnostih posameznikov, da razmišljajo o problemih drugače, na izviren, prožen način. Ustvarjalni ljudje so sposobni producirati ideje, oblikovati načrte, ustvarjati projekte, zaznati probleme tam, kjer jih za druge sploh ni, in reševati probleme v dani situaciji tudi potem, ko je drugim že zmanjkalo idej.« (Bedrač, Rasiewicz, 2009, 17).

Naš način produkcije je torej usmerjen v to, kako na preprost in finančno dostopen način doseči cilj.

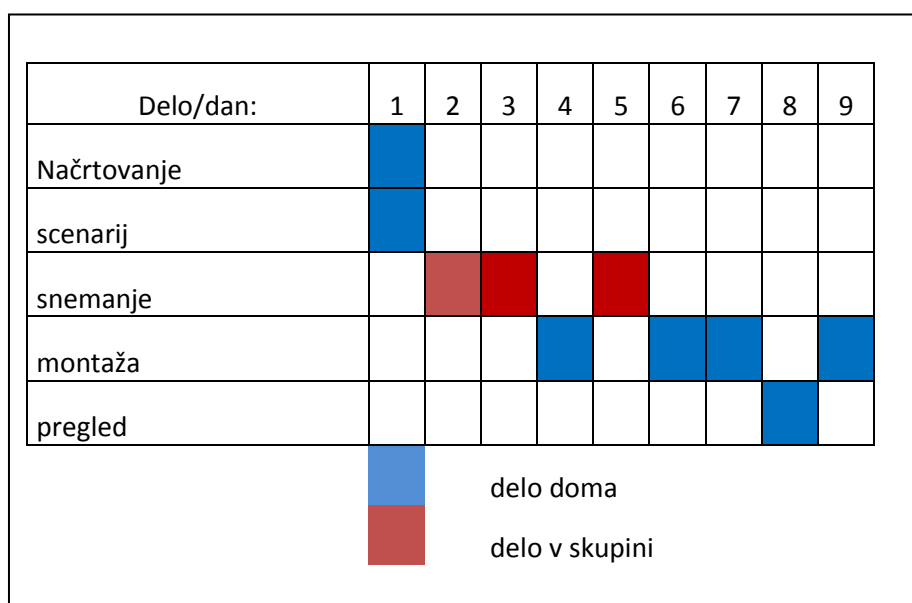
Vsake oddaje se lotimo na način, da je to en projekt. »Projekt je precej natančno določena skupina praviloma kompleksnih nalog, ki morajo biti opravljene v določenem časovnem roku.« (Bedrač, Rasiewicz, 2009, 29). Kljub načinu prostovoljnega dela ne gre drugače, kakor da ima vsak v skupini svojo stalno nalogo ali področje dela, za katero je odgovoren tako vsebinsko kot časovno.

Morda se v društveni video produkciji organizacija in način dela res razlikuje od načina dela v klasični medijski produkciji, a osnovne razporeditve del so podobne. Kadre v društvu enako delimo na primarno in sekundarno skupino. »V osnovno projektno skupino za izpeljavo projekta oziroma izdelka v avdiovizualnem mediju spadajo avtor (soavtorji), urednik (ta je lahko hkrati avtor), producent, režiser in voditelj (moderator), če ga projekt predvideva. S postopkom izvedbe projekta se skupina širi z vključitvijo izvajalcev, ki so

predvsem iz vrst produkcije (snemalci, asistenti, tonski mojstri, osvetljevalci, montažerji, tajnice itd.).» (Bedrač, Rasiewicz, 2009, 33).

Časovno potrebujemo pri takšnem načinu produkcije morda malo več časa za izvedbo posameznega projekta / oddaje, a večjih odstopanj od klasične produkcije ni. V povprečju nekaj dni na oddajo.

Spodnja slika prikazuje gantogram za pripravo oddaje »Kako je mogoče«, ki je studijska oddaja z vmesnimi vložki iz terena.

Slika 13: Gantogram produkcije oddaje »Kako je mogoče«

Vir: Lasten

Pomemben element produkcije oddaj pa je tudi poslovno komuniciranje. Že za potrebe priprave in izvedbe oddaje je potrebno sodelovanje z različnimi deležniki. Končano oddajo spraviti v eter, med ljudi, v javnost, pa zahteva veliko spretnosti in poslovnega sporazumevanja, predvsem s predstavniki medijev. *»S poslovnim sporazumevanjem dosegamo cilje poslovnega delovanja in poslovanja. Namen poslovnega sporazumevanja je vplivati na druge ljudi; jih voditi tako, da bodo ravnali na določen način in v skladu z določenimi cilji.«* (Bedrač, Rasiewicz, 2009, 83).

Kljub načinu prostovoljnega dela, pa s produkcijo nastajajo stroški. Vire pridobivamo z donacijami, pa tudi z javnimi razpisi. Pri vsakem posameznem projektu si tudi v društvu prizadevamo, da bi bili čim nižji, tako, kakor to velja povsod v poslovnem svetu: »*Cilj medijske produkcije je izdelek ali storitev, ki mora biti izdelan s čim nižjimi stroški.*« (Bedrač, Rasiewicz, 2009, 109).

Kljub prostovoljnemu delu, donacijam in vsem ostalim posebnostim društvenega dela, smo oddajo ki je nastala, skušali tudi finančno ovrednotiti. Nismo se posebej ukvarjali s točnimi bruto ali neto zneski, naredili smo zgolj informativni finančni izračun, da smo dobili pregled nad stroški. Tako smo dobili naslednjo okvirno finančno kalkulacijo za oddajo »Kako je mogoče«:

Načrtovanje in priprave:	8 ur x 10 EUR = 80 EUR (1 oseba)
Izdelava scenarija:	8 ur x 10 EUR = 80 EUR (1 oseba)
Snemanje na terenu:	30 ur x 10 EUR = 300 EUR (2 osebi)
Snemanje v studiu:	28 ur x 10 EUR = 280 EUR (7 oseb)
Stroški prostora	= 60 EUR
Izposoja/amortizacija kamer in opreme:	=300 EUR
Montaža in post produkcija:	32 ur x 10 EUR = 320 EUR (1 oseba)
Pregled, arhiviranje:	8 ur x 10 EUR = 80 EUR (1 oseba)
<u>Skupaj: =1500 EUR</u>	

4.2.3 Produkcijski proces

Po navedbah nekaterih avtorjev, z izrazom medijska produkcija praviloma zajemamo vse faze dela, ki ga opravimo od ideje do končnega izdelka. (Bedrač, Rasiewicz, 2009, 127).

Skozi oči postavitve studia bomo predstavili konkretni potek produkcije ene oddaje, pogovorne oddaje, oziroma okrogle mize. Gre za pogovor naše moderatorke s strokovnjakom s področja zdravega načina prehranjevanja.

Ideja se običajno rodi v ožji skupini sodelavcev na osnovi potreb, ki izhajajo iz delovanja društva. Naslednji korak je idejo spraviti v zamisel, scenarij oddaje, kar praviloma traja kak dan pri tovrstnih oddajah in tako je bilo tudi tokrat.

Po pripravi scenarija, terenskem snemanju in uskladitvi terminov, je na vrsti produkcija v studiu, ki je običajno končana v enem dnevu in zajema naslednje faze dela:

- Priprava scene
- Maska
- Osvetlitev
- Ton
- Snemanje
- Režija

Priprava scene: Na voljo imamo le en prostor za snemanje. To pa pomeni, da ga za vsako oddajo malenkost spremenimo. Za ozadje postavimo kak pano z napisom, kakšno rožo ali drug primeren okras. Lepa mizica, dva stola in prostor, kamor bomo umestili dogajanje je pripravljen.

Kot je videti na spodnji sliki, je takšna scena zelo preprosta, narejena iz priročnih delov, ki jih imamo na voljo.

Slika 14: Priprava scene za pogovorno oddajo »Kako je mogoče«

Vir: Lasten

Seveda je priporočljivo sceno pripraviti čim bolj in po možnosti za vsako različno oddajo, ki ni serija ali nadaljevanje prve, tudi drugačno sceno.

Osvetlitev: postavitve luči je eno od najbolj zahtevnih opravil. Prostor mora biti osvetljen enakomerno, pravilno morajo biti osvetljene osebe, predvsem obrazi, da ni kak del bolj senčen, oziroma da ni kak del preveč osvetljen. Enako velja tudi za ozadje, kajti pravilna osvetlitev poudari globino in preprečuje sence oseb in predmetov. Luči smo si naredili sami, uporabljamo fluorescentne luči 4000K. Imamo jih 5. Postavimo jih spredaj, zadaj in iz strani, glede na položaj kamer.

Slika 15: Doma narejen svetlobni pano

Vir: Lasten

Največ težav pri snemanju nam je doslej povzročala ravno nepravilna osvetlitev. V profesionalnih studiih osvetlitev ureja mojster luči.

Ton: skoraj važnejši od slike je zvok. Kvaliteta zvoka pri pogovornih oddajah in intervjujih je bistvena. Pri pogovornih oddajah kot je ta, uporabljamo ovratne mikrofone, za vsakega gosta en mikrofona, ki je speljan v avdio mešalno mizo, kjer tonski tehnik uravnava zvok. Pogosto uporabljamo način, da za avdio in video mešalno mizo skrbi le en tehnik. Razlog je ta, da z zvokom ni toliko dela kot z urejanjem videa, saj se zvok nastavi na začetku snemanja s preizkušanjem, potem, ko je enkrat nastavljen, pa z avdio mešalno mizo ni več veliko dela. Tako lahko en tehnik potem upravlja obe mešalni mizi.

Slika 15: Upravljanje z avdio mešalno mizo

Vir: Lasten

Pri zahtevnejših delih vse v zvezi z zvokom upravlja tonski mojster. Po opisu del, kakor jih navajajo v Karirenem centru, tonski mojster med snemanjem preverja delovanje zvokovnega sistema v skladu s tehničnimi standardi in normativi. Snema v studiu ali na terenu, oblikuje zvočno sliko pri zahtevnejših projektih in skrbi za vzdrževanje tehničnih sredstev. (Vir: Karireno središče ZRSZ, http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=3188&Filter=T)

Maska: Pred nastopom je potrebno goste urediti, pripraviti za nastop. To počne vizažistka. Da smo lahko v svojo skupino pridobili vizažista, se je moral nekdo od nas odločiti za tečaj vizažista. Ni tako enostavno, kakor da si doma napudraš nos. Pretežno gre sicer za puder, ki prepreči, da bi se koža svetila v soju luči. Vendar je dobra maska zahtevna, ker se pri bližnjih posnetkih vidi oziroma poudari vsaka napakica.

Kot kaže spodnja slika, smo tudi prostor za masko uredili improviziran, kar mizico v pisarni studia smo uporabili.

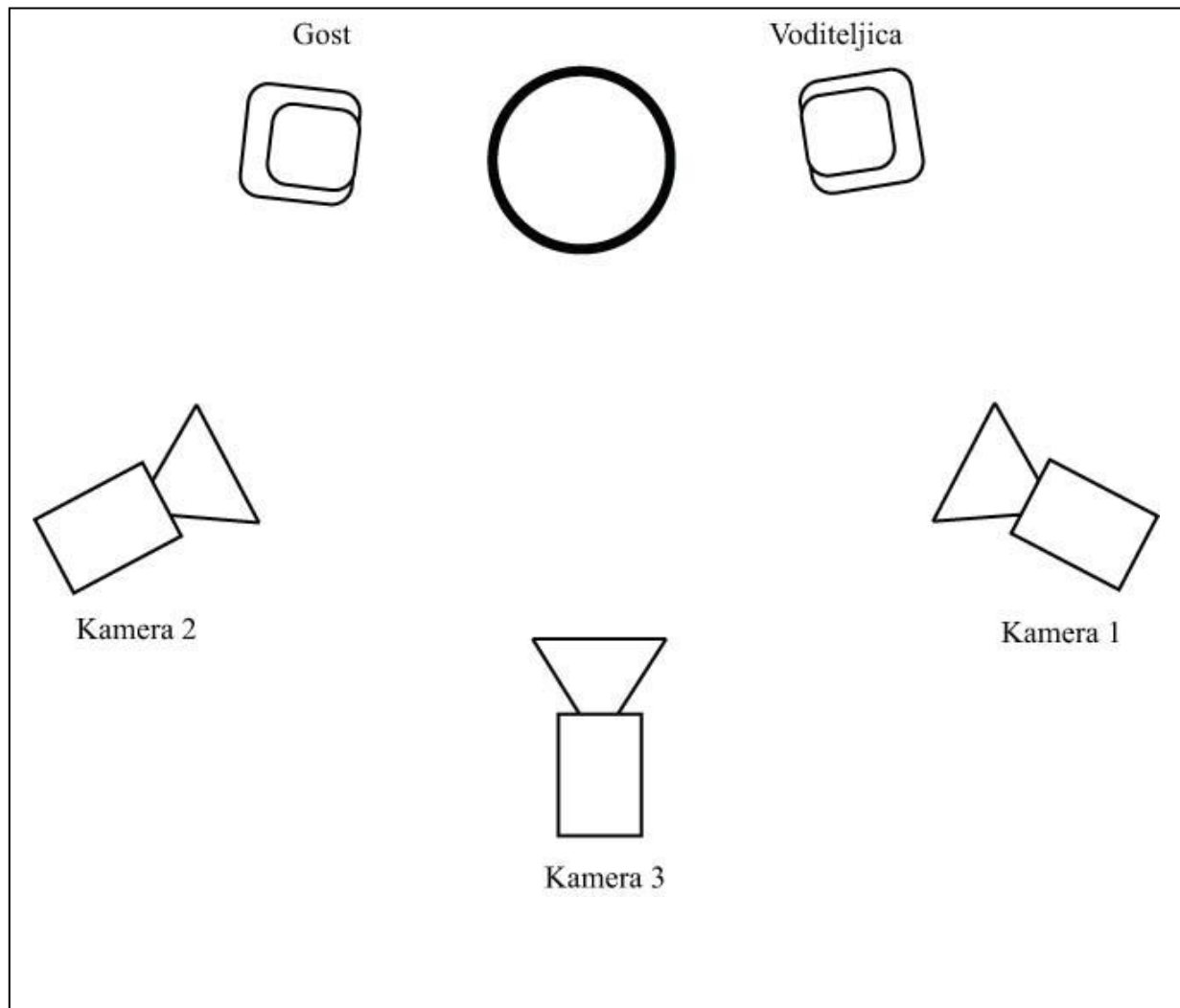

Slika 17: Make – up pred nastopom

Vir: Lasten

Na uradni strani Kariernega središča Zavoda za zaposlovanje, lahko pod opisom tega poklica preberemo: »Vizažist, stilst je specialist za lepoto nego obraza, ki skuša s frizuro in ličenjem poudariti in izpostaviti lepoto ter značajske poteze obraza. Z urejanjem obraza, telesa in las prispeva k privlačnosti, izraznosti in skladnosti celotne podobe posameznika. Vizažist liči oči, izbere barve senčil glede na obliko in barvo oči, nanese in utrdi senčila s čopiči, občrta oči in izbere maskare, nos, ustnice, občrta ustnice s svinčnikom, izbere ustrezne barve, kvalitete šminke, nanese barve na ustnice, utrdi šminke z izbranim izdelkom in oblikuje ličnice in jih napudra.« (Vir: Karierno središče ZRSZ, http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=1489&Filter=)

Snemanje: za snemanje pri nas uporabljamo praviloma tri kamere. Prva kamera je namenjena gostu. Z drugo kamero snemamo voditeljico in drobne detajle, medtem ko voditeljice ni v kadru. Tretja kamera pa je tako imenovani »total«, ki zajema celotno sceno. Postavitev kamer prikazuje spodnja slika.

Slika 18: Shema postavitve kamer glede na razporeditev v studiu

Vir: Lasten

Kamermani skušajo po navodilu iz režije, ujeti najlepši kader govornika.

Kot vidimo tudi na spodnji sliki, kamermani uporabljajo slušalke predvsem zato, da so v stalni povezavi s tehnikom iz režije. Le ta jim daje napotke, kakšen kader želi imeti.

Slika 19: Kamerman

Vir: Lasten

Po opisu del, kakor jih navajajo v slovenskem Kariernem centru, kamerman z elektronsko kamero oblikuje televizijske ali filmske slike. Njegove naloge so snemanje in prenos oddaj, ogledi terenov, snemalnih objektov in odrskih prireditev. Sodeluje pri izbiri snemalnih pozicij za doseg optimalnih posnetkov in opravlja kamermanska dela v dogovoru z režiserjem in glavnim kamermanom. (Vir: Karireno središče, http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=3174&Filter=K)

Za razliko od kamermana pa ima snemalec nekoliko več odgovornosti in umetniške svobode, saj samostojno odloča, na kak način bo posnel določene kadre. Snemalci se torej v tem razlikujejo od kamermanov, praviloma je njihovo delo bolj na terenu.

Režija: v mešalno mizo je speljan kabel od vsake kamere. Vloga osebe v režiji je, da s pomočjo mešalne mize smiselno menjava slike iz posameznih kamer. Pri tem daje navodila kamermanom, kakšen kader želi, saj ima preko fizičnega okna in skozi vsako kamero,

dober pregled nad celotno sceno, za razliko od posameznega kamermana, ki skrbi le za kader ene kamere. Torej tehnik v režiji v realnem času ureja film. Potrebna je kar nekaj občutka, da so kadri smiselno, estetsko urejeni, ter da si sledijo tako, da »lepo teče«.

Če nam kadrovske zmogljivosti dopuščajo je seveda zelo zaželeno, če to režiserko delo opravlja režiser in ne tehnik v režiji.

Slika 20: Okno iz režije v studio

Vir: Lasten

V post produkciji se doda še glasba, morebitna uvodna špica, efekti, napisi ali podnapisi in podobno. Poskrbimo še za ustrezno arhiviranje. Tako je ena video oddaja končana. Sedaj pride na vrsto distribucija.

Pred produkcijskim procesom samim smo le – tega skrbno načrtovali in naredili plan. Razlika med načrtovano in dejansko nastalo vsebino za oddajo Kako je mogoče je razvidna iz spodnje tabele:

Št.	Faza produkcijskega procesa	Predvidena dolžina	Dejanska dolžina
1.	Uvodna špica	15 sek	15 sek
2.	Terenski prispevek 1 (predavanje)	1 min	1 min
3.	Studio (voditeljica, gost)	23 min	21 min, 10 sek
4.	Terenski prispevek 2 (zaključek predavanja)	30 sek	30 sek
5.	Zaključna špica	15 sek	10 sek
	Skupaj:	25 min	23 min, 5 sek

Slika 21: Časovni plan in realizacija izvedbe oddaje »Kako je mogoče«

Vir: Lasten

Kot je razvidno iz podatkov v tabeli, je bila oddaja za 1 minuto in 55 sekund krajša od načrtovane. Vse faze smo načrtovali dokaj točno, le snemanje v studiu je bilo krajše od načrtovanega. Razlog je bil ta, da je bila studijska vsebina posneta v realnem času. To pomeni, da smo sproti v režiji izvajali urejanje videa in zvoka. Lahko govorimo torej skoraj o produkciji v živo. Na tak način pa je tudi nekoliko težje kontrolirati dolžino posnetka.

5 VIDEO STUDIO – REŽIJA

5.1 *Režija med TV oddajo*

Pri posnetkih v studiu, na način, kakor je opisano, se tudi montaža oziroma urejanje videa spremeni. Prvi del dela, ki je značilen za snemanje na terenu odpade, ker se naredi že med snemanjem. Torej materiala ni potrebno najprej presneti iz kamere na računalnik, ker se že s pomočjo povezav med snemanjem video posnetek zapisuje direktno na trdi disk računalnika. Tudi ni potrebno sinhronizirati posnetkov vseh kamer, ker se to naredi samodejno, saj vse kamere snemajo istočasno in pošiljajo sliko v mešalno mizo. In ne nazadnje odpade še urejanje, rezanje filma pri montaži, ker to naredimo v realnem času ob mešalni mizi. Res pa je, da potrebujemo pri snemanju v studiu na tak način vsaj enega človeka več.

Pri montaži še potem samo eventualno popravimo kak posnetek, kaj izločimo, dodamo uvod in zaključek ter vmesne elemente. Recimo kakšne slike, diagrame, grafe, ali posnetke iz terena, s katerimi podkrepimo ali bolj nazorno prikažemo to, kar želi povedati sogovornik v oddaji. Pogovorne oddaje so lahko sicer tudi bolj suhoparne, za gledalca nezanimive, ker ni dovolj dogajanja. Tudi zato so različni vložki zelo dobrodošli. Je tudi zaželeno, da pogovorne oddaje niso predolge. Morda do pol ure, pa še to z opisanimi vmesnimi vložki.

5.2 *Programi in oprema pri delu*

Razen mešalne mize in kamer, pa seveda potrebujemo še veliko druge opreme in računalniških programov, če želimo posneti kvalitetni video. Da lahko naredimo oddajo zadovoljive kvalitete, potrebujemo veliko več, a se lahko povsod najdejo tudi optimalne rešitve, če naše zahteve niso previsoke. Potrudili smo se najti poceni in zadovoljive rešitve pri skoraj vsej opremi, potrebni za opremo studia. Oprema, ki smo jo na tak način naredili ali kupili je v glavnem:

- Luči
- Stojala za luči
- Mikrofoni

- Kamere
- Avdio mešalna miza
- Video mešalna miza
- Program za urejanje videa
- Računalnik

Luči: Osvetlitev scene je zahtevno poglavje pri snemanju, posebej studijskem. Svetloba mora biti enakomerno razpršena, da pri snemanju niso posamezni deli bolj svetli od drugih. Posebej se moramo potruditi pri osvetlitvi oseb in njihovih obrazov, da so osvetljeni iz vseh strani enakomerno. Tudi ni priporočljivo, da bi nastajale močne sence npr. na steni za njimi. Zato je potrebna osvetlitev iz vseh strani, tako oseb, kot ozadja. Jakost svetlobe posamezne luči mora biti regulirana, da ne prihaja do premočne osvetljenosti posameznih delov scene ali oseb. Zaželeno je mehka in razpršena svetloba. Mi smo uporabili fluorescentne luči 4000K. Sami smo si izdelali 5 luči iz 4 x 58W žarnic. Svetloba ki jo oddajajo je mehka in že sama po sebi razpršena. Po potrebi pa uporabimo še filter, ki svetlobo dodatno razprši – iz peki papirja. Cene enega takšnega profesionalnega svetlobnega panoja se sicer gibljejo okoli 1500 EUR. Torej pet panojev znaša 7500 EUR. Luči smo izdelali sami, material nas je stal okoli 400 EUR.

Stojala za luči: Luči same pa niso dovolj. Morajo biti nastavljive po višini in premične. Zato smo si sami izdelali stojala na kolesih iz ivernih plošč. Tako lahko luči predstavljamo glede na potrebe osvetlitve, pa tudi po višini. Prestavljiv je tudi kot, saj tudi to ni vseeno, pod kakšnim kotom pada svetloba na predmet osvetlitve. Material za stojala nas je stal okoli 200 EUR. Torej so nas komplet luči stale 600 EUR in nekaj dela.

Mikrofoni: Najpogosteje se za takšne vrste studijskih oddaj, kakršne snemamo mi, uporabljajo kravatni mikrofoni ali t. i. boom mikrofoni. Kravatni so majhni mikrofoni, ki jih pripnemo na ovratnik nastopajočega, boom mikrofoni pa so večji mikrofoni na teleskopskem vodilu, s katerim (z enim ali več) potem nekdo sledi sodelujočim med govorom tako, da je čim bližje tistemu, ki govori, a da ni v kadru. Mi smo se odločili za kravatni mikrofona iz dveh razlogov – cena je bolj ugodna in namestijo se na začetku snemanja, potem pa zanje ni potrebno več skrbeti. Kupili smo žične, ne brezžičnih, za en mikrofona smo odšteli 35 EUR, kupili pa tri.

Kamere: Na tržišču je ogromno kamer, različnih znamk in modelov. Mi uporabljamo pol profesionalne kamer Panasonic 100 BE. Kupili smo rabljene, vsaka okoli 500 EUR.

Avdio mešalna miza: mešalnih miz za avdio je na tržišču res veliko. Tako fizičnih, kakor tudi virtualnih, torej programskih, v obliki programa na računalniku. Zvok je pri produkciji studijskih oddaj zelo pomemben, zato je dobra mešalna miza, s pomočjo katere uravnavamo zvok zelo pomemben del studijske opreme. Izbrali smo fizično 8 kanalno mešalno mizo Yamaha. Stala je 250 EUR.

Video mešalna miza: Kot že omenjeno, kupili smo programsko 4 kanalno mešalno mizo danskega proizvajalca Avtake. Plačali smo 180 EUR. K temu smo morali kupiti še ustrezno vhodno kartico za računalnik, da smo lahko pripeljali zvok in sliko do programa. To nas je stalo 230 EUR.

Program za urejanje videa: kar nekaj programov je prosto dostopnih, a mi smo se odločili za Adobe premiere pro, ki je profesionalni program za urejanje in montažo videa. Stal je 800 EUR.

Računalnik: Za urejanje videa potrebujemo bolj zmogljiv računalnik. Načrtujemo sicer kupiti boljši prenosni računalnik, ker na tak način dobimo prenosni studio. Za enkrat delamo na računalniku za cca. 1000 EUR.

Če seštejemo te osnovne stroške, dobimo znesek 4.665 EUR. Prištejemo še nekaj kablov in drobne opreme, ter dobimo okvirni znesek 5000 EUR, kolikor je nas stala oprema studia. Seveda v ceni niso stroški prostorov in njihove ureditve, kakor tudi ne stroški dela, osebja in potrošnega materiala. Ta tudi ni zanemarljiv, potrebujemo veliko potrošnega materiala, od kaset, do materiala za vizažista, diske, ...

5.3 Delo na terenu

Snemanje na terenu ima svoje značilnosti in se razlikuje od snemanja v studiu. Običajno na terenu posnamemo potrebne prizore, intervjuje in drugo na nek nosilec, kakršnega pač premore kamera (trdi disk, mini DV kaset, kartica, ...). Montažo nato opravimo v studiu. Pa vendar, zelo popularni so tako imenovani reportažni avtomobili. To so običajno kombiji z opremo, kakršno najdemo tudi v studiu. Nekakšen premični studio torej. Potek snemanja

z reportažnim kombijem je običajno tak, da kamere na prizorišču s kabli povežemo z režijo, ki poteka v kombiju. Takšni reportažni kombiji so seveda zelo dragi in si jih praviloma lahko privoščijo le večje TV hiše ali podjetja.

Pa vendar, tudi glede tega imamo v društvu načrt, kako z minimalnimi sredstvi opremiti premični studio. Enostavno bomo kupili malo bolj zmogljiv prenosni računalnik. Nanj bomo namestili obstoječo programsko opremo – video mešalno mizo – in terenski studio je pripravljen. Na enak način kot v studiu, bomo kamere na kraju snemanja s kabli povezali s prenosnikom, ki bo na najbližji možni lokaciji, kjer bo možna režija. To bi lahko bila na primer mizica malo vstran od kraja snemanja.

6 ANALIZA

V tem diplomskem delu skušamo raziskati, kakšne možnosti se ponujajo organizacijam in skupinam, ki bi želele posneti lastne studijske oddaje v zadovoljivi kvaliteti, a imajo majhen proračun.

Raziskavo smo opravili na praktičnem primeru opreme video studia. Kot je pokazal rezultat, smo studio opremili za okrog 5000 EUR. Takšen, z majhnimi finančnimi sredstvi opremljen video studio ima tudi pomanjkljivosti, vendar obstaja še veliko možnosti za izboljšave.

6.1 Kako izboljšati produkcijo oddaj kljub nizkemu proračunu

Ena od »pomanjkljivosti« opisanega studia je, da je opremljen za snemanje v SD in ne v HD formatu, kar je pomanjkljivost, saj je to v današnjem času trend.

Prehod iz SD v HD je velik strošek, saj to za seboj potegne menjavo opreme. Nove HD kamere, mešalno mizo in še kaj. Če izvezam kamere – ker je cenovni razpon zanje zelo velik – bi prehod na HD v našem primeru stal okoli 1000 EUR. Potreben je nov program za mešalno mizo (700 EUR) in nova vhodna kartica za računalnik.

Kar se da bistveno izboljšati v vsakem studiu in nenehno nadgrajevati, je scena. Tega področja v tem diplomskem delu nisem posebej opisoval, ker je to poglavje zase. Da je lahko scena, torej okolje, v katero je umeščena oddaja, lepo, razgibano in privlačno, se v studiih poslužujejo različnih metod. Preprostejše so na primer različna platna za ozadje, ki se lahko tudi menjavajo. Tega se poslužujemo tudi mi. Dokaj priljubljena, a tehnično zapletena je scena s tako imenovanim Chroma key platnom, kjer platno določene barve (najpogostejše zelene ali modre), v montaži zamenjamo s sliko ali videom. Premožnejši studii si pa običajno omislijo projekcijo in velike LCD zaslone.

Kar se da nenehno izboljševati, pa je naše znanje. Tudi, če bi imeli najboljšo tehnično opremo, to samo po sebi še ne zagotavlja kvalitetnega in dobrega izhodnega produkta – torej video oddaje. Produkcija oddaj je zahtevna obrt in zahteva veliko znanja in spretnosti. Zahteva tudi neprestano učenje in izobraževanje, saj je za to področje značilen hiter razvoj. Zato je stalno učenje in izobraževanje, tudi sledenje novostim, bistveni element produkcije video oddaj.

6.2 Analiza raziskave

Cilj raziskave je bil raziskati možnosti, kako opremiti video studio. V ospredju sta bila pri tem predvsem dva parametra: opremiti video studio s pomočjo najnovejših virtualnih, torej programskih rešitev in tehnologij, ki jih ponuja tržišče. Kot drugo pa, kako to narediti z minimalnimi finančnimi sredstvi, z omejenim proračunom, ki ga ima društvo, na primeru katerega je bila narejena raziskava.

Rezultat raziskave je bil, da je možno opremiti majhen video studio, ki zadovolji potrebe manjše skupine ali organizacije, že za nekaj tisočakov. Pomembno pri tem je, da je izhodna kvaliteta oddaj zadovoljiva, tudi za televizijsko predvajanje.

Omenjeno smo potrdili tudi v praksi. V studiu, ki smo ga opremili, smo posneli konkretno televizijsko oddajo z naslovom Kako je mogoče. To je bila pol urna pogovorna oddaja z vložki iz terena, v kateri sta sodelovala strokovnjak za zdravo prehrano in novinarka.

V produkcijskem procesu smo natančno načrtovali potek del in vsebino. Razen nekaj manjših odstopanj smo se vsebine tudi držali, prav tako poteka, razporeditve in dolžine oddaje. Med procesom nismo zasledili večjih odstopanj.

Hkrati je ta oddaja bila brez težav predvajana do objave tega zapisa na petih lokalnih televizijskih postajah v Sloveniji. Brez pripomb glede kvalitete.

7 ZAKLJUČEK

Ko pomislimo na televizijski studio, imamo v mislih veliko kamer in drage opreme. Nekaj, kar stane pravo premoženje in si lahko privoščijo le velika podjetja. In to v osnovi seveda drži.

Vendar pa se lahko manjši video studio opremi tudi za sorazmerno majhen denar. Napredek tehnike je omogočil, da so kamere zmeraj bolj dostopne praktično vsakomur. So zmeraj manjše in zmeraj cenejše, hkrati pa vsebujejo zmeraj več funkcij. Podobno velja tudi za ostalo opremo. Stereotipna predstava studia, recimo režije v studiu, je velika mešalna miza ali več njih in kopica velikih monitorjev. Kar težko si je zamisliti, da je možno vse to nadomestiti z navadnim prenosnim računalnikom, ki vsebuje ustrezno programsko opremo.

Prav tako, kot si je bilo težko pred nekaj desetletji zamisliti, da bi lahko takratni super računalnik, ki je bil v velikosti ene sobe, nadomestil majhen tablični računalnik v velikosti kovčka.

Pa vendar, preizkusili smo programsko opremo, ki nadomesti velike mešalne mize in nekaj monitorjev in bili smo navdušeni. »Studio v kovčku« deluje ravno tako dobro, kot studio v velikosti sobe. No, skoraj tako dobro. Profesionalci so nam znali naštet kar nekaj pomanjkljivosti. Dejstvo, da za malo denarja ne moreš pričakovati vrhunske kvalitete v tem trenutku še zmeraj drži, vsaj kar se tiče opreme studia. A čas teče in tehnika se še naprej razvija v smer zmeraj manjših in zmeraj bolj zmogljivih aparatov. Mehanske dele nadomeščajo programske rešitve.

Kakor koli že, v današnjem času je vsekakor možno in to smo tudi v praksi dokazali, da si lahko tudi posameznik, skupina ali društvo z manjšim proračunom privošči video studio, ki bo deloval. Katerega izhodni produkt bo dovolj kvaliteten, da bo lahko pariral na tržišču tudi velikim produkcijskim hišam.

Povzamemo lahko, da smo bili s produkcijo navedene oddaje v novem studiu zadovoljni. Delo je potekalo brez večjih odstopanj, rezultat je bil dober.

Ne glede na to, koliko denarja in kakšno opremo imamo na voljo, pa tudi danes, prav tako kot pred desetletji in verjamem, da tudi v bodoče, na kvaliteto končnega izdelka najbolj vpliva to, koliko znanja premoremo. Brez tega nam tudi najboljša oprema ne pomaga.

8 UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI

8.1 Literatura:

8.1.1 Purg, P. *Uvod v medije*. Ljubljana: Inštitut in akademija za multimedije, 2008.

8.1.2 Bedrač, Rasiewicz. *Organizacija in vodenje medijske produkcije*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije, 2009.

8.2 Internetni viri:

8.2.1 Avtake. *Multi slow motion HD*. (citirano: 10. 10. 2014). Dostopno na naslovu: www.avtake.com

8.2.2 Karierno središče ZRSZ. *Opis poklica*. (citirano 28. 10. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev

8.2.3 Youtube. *Kako je mogoče*. (predvajano dne: 22. 02. 2015). Dostopno na naslovu: <http://youtu.be/rNyDsLLH-5M>